

Ο ρόλος των Γραμματέων στην Καινή Διαθήκη

[Ορθοδοξία](#) / [Παλαιά Διαθήκη](#)

[Αναστάσιος Ασλανίδης, Ms Θεολογίας](#)

Γραμματείς

Οι γραμματείς ήταν μια σημαντική κοινωνική ομάδα του Ισραήλ, που έπαιξε ενεργό ρόλο στην Καινή Διαθήκη και αναφέρεται συχνά στην Γραφή[33]. Οι γραμματείς, έκαναν την εμφάνιση τους πριν το τέλος της περιόδου του δευτέρου Ναού, όπως και οι υπόλοιπες κοινωνικές ομάδες και τάσεις.

Όμως, η αναφορά σε αυτούς φτάνει μέχρι την περίοδο της Βαβυλώνιας αιχμαλωσίας και της περσικής περιόδου[34]. Ο όρος, γραμματέας (σοφέρ-σοφερίμ) είναι πιθανόν χαναανικής προέλευσης, αν και η παρουσία του υπάρχει και σε κείμενα ουγγαριτικής και αιγυπτιακής προέλευσης. Υπάρχει όμως πιθανότητα ο όρος να σχετίζεται και με το ακκαδικό *sarītu* που σημαίνει γραμματέας ή αξιωματούχος[35]. Βέβαια, ο γραμματέας απευθύνεται σε επαγγελματική απασχόληση μέρους της ιουδαϊκής κοινωνίας παρά σε ξεχωριστή ομάδα ή τάξη[36].

Στην αρχή ο ρόλος του γραμματέα είχε άμεση σχέση με την βασιλική αυλή. Ήταν ο κύριος αρμόδιος για την έκδοση διαταγμάτων του βασιλιά, καθώς και για την διεκπεραίωση άλλων παρόμοιων εργασιών[37]. Όμως, πιθανόν να υπήρχε μια βοηθητική τάξη γραμματέων, οι οποίοι προέρχονταν από τους Λευίτες και λειτουργούσαν επικουρικά στο έργο των γραμματέων[38]. Άλλωστε, ας μην ξεχνάμε ότι εξαιτίας του μεγάλου αναλφαβητισμού που υπήρχε στην ύπαιθρο, ήταν απαραίτητη η παρουσία ανθρώπων που γνώριζαν γραφή και ανάγνωση. Επομένως, γραμματείς υπήρχαν σε όλα τα ιουδαϊκά κοινωνικά στρώματα και σε όλη την Ιουδαία. Κατά μια έννοια οι γραμματείς διηύθυναν την γραφειοκρατία και χαρακτηριζόντουσαν ανεπίσημα ως την γραφειοκρατική τάξη της κοινωνίας[39].

Οι γραμματείς εξαιτίας της ιδιότητάς τους ήταν αυτοί που συμβούλευαν τον βασιλιά ή τον κυβερνήτη της Ιουδαίας για τα σημαντικά ζητήματα, αλλά ήταν και αυτοί που έγραφαν τα συμβόλαια για τον απλό άνθρωπο. Επομένως μπορούμε να καταλάβουμε ότι κατείχαν ένα σημαντικό ποσοστό δύναμης και επιρροής εκείνη την εποχή. Είναι πιθανόν να υπήρχαν και σχολές στις οποίες εκπαιδεύονταν οι γραμματείς[40].

Γραμματείς υπήρχαν σχεδόν σε κάθε κοινωνική ομάδα, όπως ανάμεσα σε Φαρισαίους, Σαδδουκαίους, αλλά και Εσσαίους. Ο Ιώσηπος μας αναφέρει ότι οι γραμματείς δεν ήταν μια ενιαία τάξη, αλλά άτομα από διάφορες τάξεις και ομάδες λάμβαναν αυτήν την ιδιότητα για να βοηθήσουν στην ανάγνωση της Γραφής, αλλά και σε άλλες σημαντικές ασχολίες παρόμοιου τύπου[41]. Οι γραμματείς ήταν ειδικοί σε ζητήματα του Νόμου και αναλάμβαναν το έργο αντιγραφής των ιερών

Γραφών, όπως και άλλων κειμένων. Σε αρκετές περιπτώσεις ερμήνευαν το Νόμο σε όσους δεν μπορούσαν οι ίδιοι να το κάνουν. Γι' αυτό τον λόγο έλαβαν και τον τίτλο του Νομοδιδασκάλου[42].

Έτσι, οι γραμματείς έπαιζαν τον σημαντικό ρόλο διατήρησης των προφορικών, αλλά και των γραπτών παραδόσεων των Ιουδαίων. Ήταν αυτοί που ανέλαβαν την μετάδοση του Νόμου στις επόμενες γενιές, για να παραμείνει αναλλοίωτος. Άλλωστε, ο γραμματέας Έσδρα ήταν αυτός που έφερε το χειρόγραφο του Νόμου από την Περσία στα μέσα του 5ου με αρχές 4ου αιώνα π.Χ. Σύμφωνα με το ομώνυμο βιβλίο του ο Έσδρας γνώριζε το Νόμο που δόθηκε στον Μωυσή από τον Θεό και τον διαφύλαξε για να τον παραδώσει πίσω στους Ιουδαίους[43]. Επομένως, από τις αναφορές στα αρχαία κείμενα μπορούμε να καταλάβουμε ότι οι γραμματείς δεν κατείχαν απλά ανώτερα αξιώματα, αλλά είχαν και εξέχουσα θέση μέσα στην κοινωνία.

Στην Καινή Διαθήκη, όμως, παρουσιάζονται ως μια ξεχωριστή ομάδα που μοιάζει να έχει ιδιαίτερη σχέση με τους Φαρισαίους. Αυτή η ομάδα αντιτίθεται προς την δράση και την διδασκαλία του Ιησού. Επίσης, αρκετές φορές ο όρος γραμματέας και δικηγόρος συνδέονταν στενά και είχαν αρνητική χροιά[44]. Τέλος, ας μην ξεχνάμε παρόλο του ότι διατηρούσαν και μετέδιδαν τον Νόμο, όπως μας πληροφορεί η Καινή Διαθήκη, τα έργα τους δεν συμφωνούσαν με την διδασκαλία του Μωυσή[45].

[33] Μκ. 1:22. 2:6. 2:16. 3:22. 7:5. 9:11. 9:14. 11:18 11:27. 12:35 14:1. 14:53. Μτ. 2:4. 7:29. 15:1. 16:21. 17:10. 21:15. 23:2. 23:13. 23:15. 23:23. 23:25. 23:27. 23:29. 23:34. 26:27. Λκ. 5:21. 5:30. 6:7. 9:22. 11:53. 15:2. 19:47. 20:1. 20:19. 20:39. 20:46. 22:2. 22:26. 23:10. Ιω. 8:3.

[34] Cohen, *From the Maccabees to the Mishnah*. Σελ. 137. Ακόμη, Sandmel, *The first Christian century in Judaism and Christianity: certainties and uncertainties* (New York,: Oxford University Press, 1969). Σελ. 58 κ.ε. Fredriksen, *From Jesus to Christ : the origins of the New Testament images of Jesus* (New Haven, Conn.: Yale University Press, 2000). Σελ. 86.

[35] Περισσότερα βλ.: Ζάρρας, *Ιστορία της εποχής της Καινής Διαθήκης*. Σελ. 433.

[36] Jeremias, *Jerusalem in the time of Jesus*. Σελ. 233 κ.ε. και Φιλιππίδης, *Ιστορία της εποχής της Καινής Διαθήκης : εξ απόψεως παγκοσμίου και πανθρησκειακής*. Σελ. 415.

[37] Β' Σαμ. 8:17. 20:25. Α' Χρ. 18:16. 24:6. Α' Βασ. 4:3 Β' Βασ. 12:9-11. 18:18-37.

[38] Ένα τέτοιο κάλο παράδειγμα είναι ο Βαρούχ που αναφέρετε ότι έγραψε από το στόμα του Ιερεμία. Ιερ. 36:4, 32.

[39] Cohen, *From the Maccabees to the Mishnah*. Σελ. 137 κ.ε.

[40] Περισσότερα βλ.: Murphy, *The religious world of Jesus : an introduction to Second Temple Palestinian Judaism* (Nashville: Abingdon Press, 1991). Σελ. 219 κ.ε. και

[41] Ιώσηπος, *Ιουδαϊκή Αρχαιολογία* 11:5,1 και 12:3,3. Schürer, et al., *The history of the Jewish people in the age of Jesus Christ (175 B.C.-A.D. 135)*. Σελ. 214-215.

[42] Φιλιππίδης, *Ιστορία της εποχής της Καινής Διαθήκης : εξ απόψεως παγκοσμίου και*

πανθηρησκειακής. Σελ. 414-415.

[43] Α΄ Εσδ. 7:6. Ιώσηπος, Ιουδαϊκός Πόλεμος 5:13,1.

[44] Μκ. 12:28 Μτ. 22:35 Λκ. 20:39.

[45] Schürer, et al., The history of the Jewish people in the age of Jesus Christ (175 B.C.-A.D. 135). Σελ. 312 κ.ε

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

[**https://bit.ly/30A3nE1**](https://bit.ly/30A3nE1)